नेपाल सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) बमोजिमको

त्रैमासिक कार्यसम्पादन प्रतिवेदन/बुलेटिन २०८१ माघ १ देखि चैत्र मसान्तसम्म

स्वतः प्रकाशन

विषय सूची

१. मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र ३
२. कर्मचारी संख्या र विवरण ४
३. प्रदान गरिने सेवा ८
४. महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी ९
५. शाखागत इमेल विवरण ९
६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि १०
७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी १०
८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी १०
९. सम्पादन गरेको कामको विवरण १०
१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद १२
११. सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम वा निर्देशिका सूची १२
१२. पर्यटकीय तथ्यांकः सन् २०२३ देखि २०२४ सम्म १४
१३. आ.व. २०८१/८२ को तेस्रो त्रैमासिकसम्मको खर्च स्थिति १७
१४. आ.व. २०८१/८२ तेस्रो त्रैमासिकसम्मको बेरूजु फछ्र्यौट प्रगति विवरण १७
१५. २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति १९

१. मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र

नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ बमोजिम यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम रहेको छः

१. संस्कृति, ललितकला, धर्म, सभ्यता र सम्पदासम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड,
२. पुरातात्विक महत्वका स्थान र प्राचीन स्मारकसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन,
३. राष्ट्रिय संग्रहालय, अभिलेखालय,
४. अन्तर्राष्ट्रिय एवम् राष्ट्रियस्तरका ऐतिहासिक पुरातात्विक धार्मिक एवम् सांस्कृतिक महत्वका स्थल एवम् विश्व सम्पदा सूचीकृत सम्पदासम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड संरक्षण सम्भार अध्ययन अनुसन्धान उत्खनन पुनर्निर्माण र प्रचार प्रसार,
५. प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक, साहसिक पर्यटनसम्बन्धी नीति मापदण्ड र नियमन,
६. केन्द्रीयस्तरका प्रज्ञा प्रतिष्ठानसम्बन्धी नीति तथा कानून,
७. विदेशी मित्र राष्ट्रहरूसँग भएका सन्धी सम्झौता लगायत राष्ट्रिय महत्वका दस्तावेज संरक्षण,
८. पर्यटनसम्बन्धी नीति कानून र मापदण्ड,
९. क्यासिनोसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन,
१०. पर्वतारोहण ट्राभल ट्रेकिङ्गसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन,
११. पर्यटन शुल्क निर्धारणसम्बन्धी नीति कानून मापदण्ड र नियमन,
१२. भाषा आयोग, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, नेपाल ललितकला प्रतिष्ठान तथा नेपाल संगीत तथा नाट्यकला प्रतिष्ठान,
१३. पशुपति क्षेत्र विकास कोष, लुम्बिनी विकास कोष र वृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्,
१४. विभिन्न जात, धर्म, जाति, सम्प्रदाय, भाषा भाषिकाको साहित्य संगीत लिपी कला संस्कृति र चलचित्रको संरक्षण तथा विकाससम्बन्धी नीति कानून र मापदण्ड,
१५. निकासी गरिने पुरातात्विक वस्तुहरूको जाँच र अनुमति,
१६. वायुयान निर्माण तथा डिजाइन सञ्चालन र मर्मत संभार विमानस्थल निर्माण तथा सञ्चालन एयर नेभिगेसन सेवा तथा उड्डयन तालिम संस्था आदिको इजाजत र नियमन,
१७. हवाइभाडा, विमानस्थल शुल्क, एयर नेभिगेसन सेवाशुल्क र नियमन,
१८. वायुसेवा कार्यसञ्चालन अनुमति, इजाजत र उडान अनुमति,
१९. नागरिक उड्डयनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,
२०. नागरिक उड्डयन व्यवसाय तथा पेशाविद्हरुको अनुमतिपत्र स्तर निर्धारण र नियमन,
२१. हवाइ सुरक्षासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सँगठनबाट प्रतिपादित स्तर मापदण्ड मार्गदर्शन र कार्यान्वियन,
२२. एयर नेभिगेशन र एयर ट्राफिक सेवा,
२३. हवाईक्षेत्र व्यवस्थापन,
२४. उड्डयन सेवाको लागि मौसमसम्बन्धी सूचना सेवा,
२५. उड्डयन खोज तथा उद्धार कार्यमा सहयोग तथा समन्वय,
२६. अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रीय र आन्तरिक विमानस्थल निर्माण सञ्चालन र व्यवस्थापन,
२७. वायुयान दुर्घटना जाँचसम्बन्धी,
२८. अल्ट्रालाइट, प्याराग्लाइडिङ्ग, ह्याङ्गलाइडिङ्ग जस्ता हवाई खेल, साहसिक उड्डयन मनोरञ्जनात्मक उड्डयन क्रियाकलापसम्बन्धी नीति र मापदण्ड,
२९. प्रतिलिपि अधिकारसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,
३०. मन्त्रालयसम्बन्धी राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थासँग सन्धी सम्झौता अभिसन्धी सम्पर्क र समन्वय,
३१. मन्त्रालयसम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्राधिकरण, समिति, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको सञ्चालन र नियमन,
३२. नेपाल शिक्षा सेवा अन्तर्रगत आर्कियोलजी समूहको सञ्चालन,
३३. नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा अन्तर्गत देहायका समूहको संचालनः
    क. सिभिल इञ्जिनियरिङ्ग समूह अन्तर्गत एयरपोर्ट उपसमूह,
    ख. एरोनोटिकल इञ्जिनियरिङ्ग समूह,
    ग. सिभिल एभिएसन अपरेशन एण्ड इञ्जिनियरिङ्ग समूह,

३४. डिजिटल फ्रेमवर्क नेपाल अन्तर्गत रहेका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

२. कर्मचारी संख्या र विवरण

चित्र १. संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सँगठन संरचना

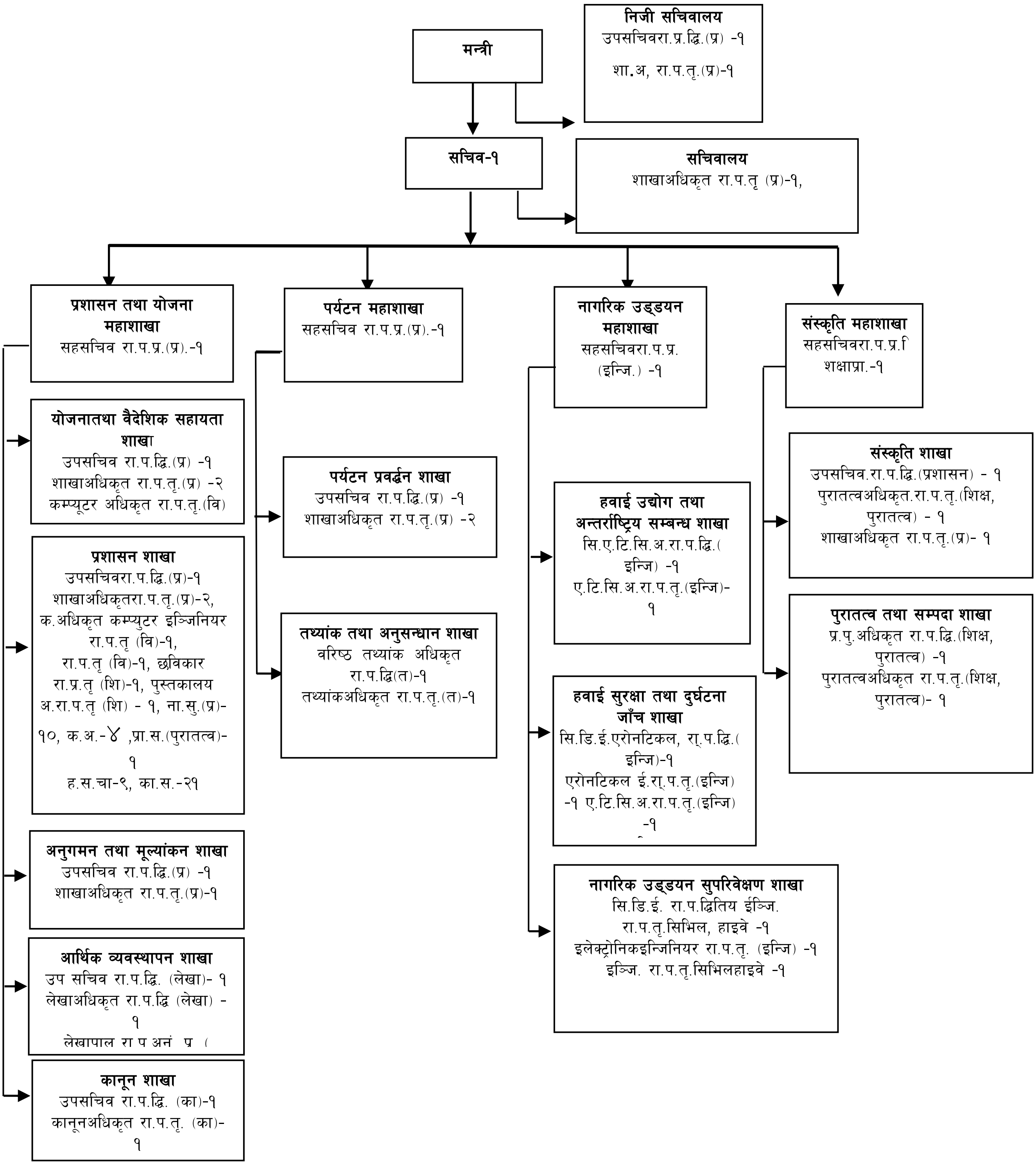

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको दरवन्दी तेरिज २०८१।१०।०२

क्र.सं	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	जम्मा कायम दरवन्दी
१	सचिव	विशिष्ट	-	-	-	१
२	सहसचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन	-	-	२
३	सहसचिव	रा.प.प्रथम	ईन्जि	सि.ए.अ.इ.	सि.ए.अ	१
४	सहसचिव	रा.प.प्रथम	शिक्षा	पूरातत्व	-	१
५	उपसचिव	रा.प.द्बितीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	६
६	उपसचिव	रा.प.द्बितीय	न्याय	कानुन	-	१
७	वरिष्ठ तथ्यांक अधिकृत	रा.प.द्बितीय	आ.यो. तथा तथ्यांक	तथ्यांक	-	१
८	प्रमुख पूरातत्व अधिकृत	रा.प.द्बितीय	शिक्षा	पूरातत्व	-	१
९	प्रमुख लेखा नियन्त्रक	रा.प.द्बितीय	प्रशासन	लेखा	-	१
१०	सि.ए.टि.सि.अ.	रा.प.द्बितीय	ईन्जि	सि.ए.अ.ई.	सि.ए.अ	१
११	सि.डि.ई.	रा.प.द्बितीय	ईन्जि	सिभिल	हाइवे	१
१२	सि.डि.ई.	रा.प.द्बितीय	ईन्जि	एरोनटिकल	-	१
१३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	१०
१४	कानुन अधिकृत	रा.प.तृतीय	न्याय	कानुन	-	१
१५	तथ्यांक अधिकृत	रा.प.तृतीय	आ.यो. तथा तथ्यांक	तथ्यांक	-	१
१६	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	-	१
१७	पुरातत्व अधिकृत	रा.प.तृतीय	शिक्षा	पूरातत्व	-	२
१८	कम्प्यूटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध	-	-	३
१९	ए.टि.सि.अ.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	सि.ए.अ.ई.	सि.ए.अ	२
२०	ई. ईन्जि	रा.प.तृतीय	ईन्जि	ईन्जि.एन्ड टेलिकम	-	१
२१	एरोनटिकल इञ्जि.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	एरोनटिकल	-	१
२२	ईञ्जि.	रा.प.तृतीय	ईन्जि	सिभिल	हाइवे	१
२३	क. ईन्जिनियर.	रा.प.तृतीय	इञ्जि	कम्प्युटर	-	१
२४	पूस्तकालय अधिकृत	रा.प.तृतीय	शिक्षा	पू.वि.	-	१
२५	छविकार	रा.प.तृतीय	शिक्षा	कला	छविकला	१
२६	नायब सुब्बा	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	-	१०
२७	प्राविधिक सहायक	रा.प.अ.प्रथम	शिक्षा	पूरातत्व	पुरातत्व	१
२८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अ.प्रथम	विविध	-	-	४
२९	लेखापाल	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	लेखा	-	१
३०	टा.ना.सु.	रा.प.अ.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	-	०
३१	खरिदार	रा.प.अ.द्बितीय	प्रशासन	सा.प्र.	-	०
३२	ह.स.चा.	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सा.प्र.	-	९
३३	का. स.	श्रेणीविहीन	प्रशासन	सा.प्र.	-	१५
					जम्मा	८४

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारी विवरण

पद	नाम, थर	Int.	मोवाईल नम्बर	पद	नाम, थर	Int.	मोवाईल नम्बर
मा. मन्त्री	**बद्री प्रसाद पाण्डे**	**११४**		**आर्थिक व्यवस्थापन शाखा**			
उप-स्वकीय सचिव	ताल बहादुर रावत	११६	९८४११२४६६८	उपसचिव (लेखा)	भगवान प्रसाद उप्रेती	३१९	९८४१३६२१५४
स्वकिय अधिकृत	दिनेश कुमार शाही	११६	९८४९८२८४७६	लेखा अधिकृत	पेशल कुमार वाग्ले	३२१	९८६२७०७७७२
प्रशासन सहायक	खडक प्रसाद पाण्डे	११६	९८४९८२८४७६	लेखापाल	अन्जना बन्जारा	३२१	९८४१९६१२३९
मा. मन्त्रीज्यूको निजी सचिवालय				लेखा अधिकृत (बेरुजु/क.)	विष्णु ज्ञवाली	३२४	९८४१२६२२२८
उपसचिव(प्रशासन)	हिमाल गौतम	२०३	९८५७०४५६०६	का.स. (क)	ज्ञानु लामा		९८४९२५५५४२
शाखा अधिकृत	सरोज अर्याल	२०३	९८५११९६२७५	**कानून शाखा**			
कम्प्युटर अपरेटर	लोहस प्रसाद सिग्देल		९८४४४३९४४७	उपसचिव.(का)	नवराज आचार्य	१३७	९८४१८८४९४४
का.स.	लाल बहादुर खड्का	२०३		कानून.अधिकृत	आयाम शर्मा	१३७	
का.स. (क)	कल्पना शाही	२०३		नायब सुब्बा	कमला बर्तौला	१३७	९८४१७८३७५८
ह.स.चा (क)	कृष्ण बहादुर बोगटी	२०३	९८६३३२२९७८	**पर्यटन महाशाखा**			
मा. राज्यमन्त्री	**अरूण कुमार चौधरी**	**१३३**		**सहसचिव**	**इन्दु घिमिरे**	**३१४**	९८५११९०२२२
उप-स्वकीय सचिव	विपतराम चौधरी	१४९	९८४८४०१७५७	नायब सुब्बा	सरस्वती पौडेल	३१३	९८४१७३०६३५
स्वकीय अधिकृत	प्रसिद्ध चौधरी	१४६	९८४३६१९४९२				
प्रशासन सहायक	दशराम थारू	२१४		ह.स.चा.	संजय चौधरी		९८१३७७७००५
ह.स.चा (क)	सुरेश थारू	२१६		का.स.	प्रेमा देवी खत्री	३१३	९८४३७५३५६५
मा. राज्यमन्त्रीज्यूको निजी सचिवालय				**पर्यटन प्रवर्द्धन शाखा**			
शाखा अधिकृत	करुणा आचार्य	१५०	९८४१७०८१२८	उपसचिव	शिवराज रेग्मी	३०९	९८४१५२८३४४
कम्पुटर अपरेटर	बबिता बस्नेत	१५०	९८४२६४६१०५	शाखा अधिकृत	माधव प्रसाद अधिकारी	३११	९८५१०८०७५६
ह.स.चा. (क)	दिपेश महतो	१५०		शाखा अधिकृत	सन्जु सुनार	३०९	९८५५०४११७७
का.स.(क)	भगवती पाठक			नायब सुब्बा	राजेश कुमार लम्साल	३११	
				कम्प्युटर अपरेटर	विज्ञान शर्मा लुइटेल		९८४९६६५८६७
श्रीमान् सचिवज्यूको सचिवालय				ह.स.चा (क)	विष्णु तामाङ		९८४९०६५२२४
सचिव	**विनोद प्रकाश सिंह**	३०२	९८५२०४४४४४	**तथ्यांक तथा अनुसन्धान शाखा**			
शाखा अधिकृत	हिम राज अर्याल	३०१	९८५११८६२७१	उपसचिव (तथ्यांक)	पदमराज पाण्डे	३१७	
				तथ्यांक अधिकृत	मदन प्रसाद पोखरेल	३१७	९८४१३५५९८८
कम्प्युटर अपरेटर	विष्णु प्रसाद बराल	३०१	९८४६०६६९०५	नायब सुब्बा	टंक प्रसाद सुवेदी	३१७	९८४१३२०७५८
ह.स.चा (क)	कुमार गुरुङ्ग			**नागरिक उड्डयन महाशाखा**			
का.स. (क)	चक्र बहादुर सिंह			**सहसचिव**	**इन्दु घिमिरे**	**३१४**	**९८४१२९०९२२**
का.स. (क)	सुनिता श्रेष्ठ	३०१		नायब सुब्बा	सरस्वती पराजुली	६०५	९८४१७३०६३५
प्रशासन तथा योजना महाशाखा				का.स. (क)	आशा घिमिरे	६१३	९८४९७५५५७३
सहसचिव	**रामकृष्ण लामिछाने**	**१६०**	**९८५११६९४८१**	**हवाई उद्योग तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध शाखा**			
खरिदार	गौतम घर्ती	४०१	९८४७३११६५२	सि.ए.टी.सी.अ. रा.प.द्वि. (इन्जि)			
का.स. (क)	कौशिला श्रेष्ठ	४०१	९८६७३१७०४४	सि.ए.टी.सी.अ. रा.प.तृ. (इन्जि)	सुवर्णराज भट्टराई	६०६	९८४१३५६२४८
का.स.(क)	सँगम भट्टराई	४०१	९८४९७३९८०३	हवाई सुरक्षा तथा दुर्घटना जाँच शाखा			
प्रशासन शाखा				सि.डि.ई.एरो रा.प.द्वि. (ईन्जि)	तनुजा पोखरेल	६९७	९८४३५८१४६६
उपसचिव	गोकर्ण प्रसाद उपाध्याय	४०७	९८५१३१२७२२	एरो रा.प.तृ. (ईन्जि)			
उपसचिव(उ.गुनासो)	राजु कुँवर	४०९	९८४११६३६८४				

शाखा अधिकृत (प्रशासन)	छायालाल मोक्तान	४११	९८४३२५९१४४
शाखा अधिकृत(उ.गुनासो)	तारा तामाङ	४०८	९८४०४०८५६०
शाखा अधिकृत(उ.गुनासो)	शालिकराम भट्टराई	४०८	९८५२०५२०९६
शाखा अधिकृत (प्रशासन)	सुधा रेग्मी पन्त	४०९	९८६०१४७३०२
कम्प्युटर ईन्जिनियर (सु.प्रबिधि)	प्रदिप राज पौडेल	३१०	९८५११९७४९२
कम्प्युटर अधिकृत (सू.प्रबिधि)	शारदा शर्मा अधिकारी	६१९	९८५११९७४९२
पुस्तकालय अधिकृत	राजेन्द्र प्रसाद ढकाल		९८५११९८३७५
नायब सुब्बा	उत्तम कुमार श्रेष्ठ	१३४	९८४१४२८९७८
नायब सुब्बा	लक्ष्मी न्यौपाने	१३४	९८५११६९९४३
कम्प्युटर अपरेटर (प्रशासन)	राम जिवन महतो	१३४	९८६०३१६६५२
कम्प्युटर अपरेटर (सु.प्रबिधि)	धनराज पाण्डे	३१०	९८६३९२८२५४
खरिदार (मूल -दर्ता)	शुशिला मल्ल	१२३	९८६८५८२९९१
ह.स.चा.	मनिबज्र लामा	१२३	९८४२९०६३८३
ह.स.चा. (क)	अर्जुन थापा	१२३	९८४१२४७२५०
ह.स.चा. (क)	एक बहादुर भण्डारी	१२३	९८४९९२०३३६
का.स.(क)	शिवराम साफी	१२३	
का.स.(क)	सञ्च बहादुर तामाङ	१२३	
का.स.(क)	सुनिता कुचिकार	३०१	
योजना तथा वैदेशिक सहायता शाखा			
उपसचिव	रमेश पाण्डेय	२०९	९८४१८३१४३१
शाखा अधिकृत	प्रकाश पोखरेल	४१४	९८४१९६८५७२
शाखा अधिकृत	मान बहादुर सारु	४१४	९८६७९२८९२२
कम्प्युटर अधिकृत	हरिकाजी राई		९८४१२८६१३५
नायब सुब्बा	नितेश राई	२२२	९८४०१३२०२१
अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा			
उपसचिव	प्रहलाद कुमार कार्की	११०	९८५११५७४८५
शाखा अधिकृत	आनन्दराम श्रेष्ठ	१४३	९८५१२४४७५१
नायव सुब्बा	नानु थापा	१४३	९८४३००२४६९
कम्प्युटर अपरेटर	सरिता राई	१४३	९८४९२७२५६८

कम्प्युटर अधिकृत	नगेन्द्र ब. रोका क्षेत्री	६०९	९८४१८२४३१७
नागरिक उड्डयन सुपरिवेक्षण शाखा			
सि.डि.ई. रा.प.द्वि. (ईन्जि) सिभिल, हाइवे			
इलक्ट्रोनिक ईन्जिनियर (रा.प.तृ)			
ईन्जिनियर (रा.प.तृ) सिभिल, हाइवे			
शाखा अधिकृत	जयराम गजुरेल	६०६	९८५११७५२७६
संस्कृति महाशाखा			
सहसचिव	**सुरेश सुरश श्रेष्ठ**	**६१५**	**९८४१३६३८३५**
प्राविधिक सहायक	निना राई	६१३	९८४९२२७२६२
ह.स.चा (क)	मनोज राई		
संस्कृति शाखा			
उपसचिव	निर्मला न्यौपाने	६०३	
पुरात्तव अधिकृत	भिष्म बास्कोटा	६१७	९८४१७००५२१
शाखा अधिकृत	सुभद्रा शर्मा गौतम	६२३	
नायब सुब्बा	सर्मिला तिवारी		९८४८०३४२८७
नायब सुब्बा	शुशिला रेग्मी ९८४११५२९३७		९८४११५२९३७
पुरातत्व तथा सम्पदा शाखा			
प्रमुख पुरात्तव अधिकृत	सुभद्रा भट्टराई घिमिरे	६२०	९८४१३७२७८०
पुरात्तव अधिकृत	शिबराम सापकोटा	६११	९८४१०९९५४१
छविकार	रामकृष्ण महर्जन	६२५	९८४१३३८४३८
जिन्सी			
नायब सुब्बा	अर्जुन श्रेष्ठ	१२१	९८४१५०५९१८
का.स (क)	देव बहादुर खत्री	१२१	९८४३४९५१७३
IT AMC	नारायण नाथ भण्डारी	IT-मर्मत	९८४१२८३९६५
MOCTCA	CANTEEN	१२२	९८१८९५८५६५

३. प्रदान गरिने सेवा

- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनसम्बन्धी संघीय नीति, योजनाको तर्जुमा, मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनसम्बन्धी विकास योजना तथा कार्यक्रमहरूको विश्लेषण, छनौट, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकनसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटन विकाससम्बन्धी पूर्वाधारहरूको विकास गर्न आवश्यक योजनाहरू कार्यान्वयनसम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, चौमासिक विभाजन सहितको कार्यक्रम स्वीकृति,
- वैदेशिक सहायता र आन्तरिक स्रोतबाट संचालित आयोजनाहरूको निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकनसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटन व्यवसायसम्बन्धी कार्यको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटनसम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन, अनुसन्धान, पर्यटकीय स्थलहरूको खोजी, सूचना संकलन, डकुमेन्टेसन र प्रकाशनसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटन प्रवर्धनका लागि सरकारी, गैरसरकारी, एवम् स्थानीय निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्यसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि अन्तराष्ट्रिय जगतसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने कार्य,
- पर्यटन क्षेत्रको लागि आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्ने सम्बन्धमा सरकारी, गैरसरकारी, एवम् स्थानीय तहहरूसँग समन्वयसम्बन्धी कार्य ,
- पर्यटन विषयक सम्झौताहरूसम्बन्धी कार्य,
- पर्यटन सम्बद्ध तथ्याङ्कहरूको संकलन, विश्लेषण र प्रवर्द्धनसम्बन्धी कार्य,
- नागरिक उड्डयन व्यवसाय तथा पेशाविद्हरुको स्तर निर्धारण र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- वायुयान निर्माण तथा डिजाइन, सञ्चालन र मर्मत सम्भार, विमानस्थल निर्माण तथा सञ्चालन, एयर नेभिगेसन सेवा तथा उड्डयन तालिम संस्था आदिको मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- हवाइ भाडा, विमानस्थल शुल्क, एयर नेभिगेशन सेवा शुल्क र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- वायुसेवा कार्यसञ्चालनसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- हवाइ सुरक्षासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सँगठनबाट प्रतिपादित स्तर, मापदण्ड, मार्गदर्शन कार्यान्वयन र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- एयरनेभिगेसन र एयर ट्राफिक सेवा नियमनसम्बन्धी कार्य,
- उड्डयन सेवाको लागि मौसमसम्बन्धी सूचना सेवा,
- उड्डयन खोज तथा उद्धार कार्यमा सहयोग समन्वय तथा वायुयान दुर्घटना जाँचसम्बन्धी कार्य,
- अन्तर्राष्ट्रिय, क्षेत्रीय र आन्तरिक विमानस्थल निर्माण, सञ्चालन र व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- विभिन्न मुलुकहरूसँग हवाईसेवा सम्झौता वार्ता र हवाई सम्झौतासम्बन्धी कार्य,
- नागरिक उड्डयनसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था, सँगठनसँग सम्पर्क, सहभागिता र ती सँगठनबाट पारित महासन्धी/प्रोटोकलहरूको अनुमोदनसम्बन्धी कार्य,
- वायुसेवाहरूलाई सेवा सञ्चालन अनुमतिसम्बन्धी कार्य,
- निषेधित क्षेत्रमा हवाई उडान र अवतरणको सिफारिशसम्बन्धी कार्य,
- मौजुदा हवाई रुट र नयाँ स्थापना हुने रुटहरूमा एयर नेभिगेशन सुविधाहरूको पहिचान, समन्वय र निर्णयसम्बन्धी कार्य,
- भाषा, कला, साहित्य र संस्कृति सम्बद्ध आयोग, कोष, विकास समिति, प्रतिष्ठन, परिषद्हरु सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- विभिन्न धर्म, जातजाती, सम्प्रदाय, भाषाभाषिकाको साहित्य, संगीत, लिपी, कला, संस्कृति र चलचित्रको संरक्षण तथा विकाससम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्डसम्बन्धी कार्य,
- प्रतिलिपि अधिकारसम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमनसम्बन्धी कार्य,
- संग्रहालय र अभिलेखालय सुढृढीकरणसम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रमको तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनसम्बन्धी कार्य,

- अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदाको खोज, अध्ययन, संरक्षण, प्रवर्धन, सूचीकरणसम्बन्धी कार्य,
- संस्कृतिसँग सम्बद्ध विभिन्न समूह, गुठी संघ संस्थाहरूलाई आवश्यक सहयोग तथा समन्वयसम्बन्धी कार्य,
- संस्कृति तथा पुरातत्वसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासँग सन्धि सम्झौता सम्बन्धमा सम्पर्क र समन्वय गर्ने कार्य,
- मन्त्रालय, विभाग वा अर्न्तर्गतका कार्यालयहरूको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य,
- मन्त्रालय, अर्न्तगतका निकायहरूको पदपूर्तिका लागि नियुक्ति तथा पदस्थापना, सरुवा, बढुवा, राजिनामा तथा विभागीय कारबाही सम्बन्धी कार्य,
- कार्य सम्पादन मूल्यांकन र प्रोत्साही पुरस्कारसम्बन्धी कार्य,
- नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा अर्न्तर्गत पर्ने एरोनटिकल इञ्जिनियरिङ्ग समूह र सिभिल एभिएशन अपरेशन इञ्जिनियरिङ्ग समूहको कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य,
- आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी कार्य,
- आवश्यकतानुसार ऐन, नियम, गठन (आदेश), सम्झौता तयार गर्नेसम्बन्धी कार्य।

४. महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

क्र.सं.	महाशाखा / शाखा	जिम्मेवार अधिकारी
(क)	**प्रशासन तथा योजना महाशाखा**	**सहसचिव रामकृष्ण लामिछाने**
१	प्रशासन शाखा	उपसचिव गोकर्ण प्रसाद उपाध्याय
२	योजना तथा वैदेशिक सहायता शाखा	उपसचिव रमेश पाण्डेय
३	अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा	उपसचिव प्रहलाद कुमार कार्की
४	आर्थिक व्यवस्थापन शाखा	उपसचिव (लेखा) भगवान प्रसाद उप्रेती
५	कानून शाखा	उपसचिव (कानून) नवराज आचार्य
६	जिन्सी शाखा	ना.सु. अर्जुन श्रेष्ठ
(ख)	**पर्यटन महाशाखा**	**सहसचिव इन्दु घिमिरे**
७	पर्यटन प्रवर्द्धन शाखा	उपसचिव शिवराज रेग्मी
८	तथ्याङ्क तथा अनुसन्धान शाखा	उपसचिव पदमराज पाण्डे
(ग)	**नागरिक उड्डयन महाशाखा**	**सहसचिव इन्दु घिमिरे**
९	हवाई उद्योग तथा अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध शाखा	सि.ए.टी.सी.अ.- एटीसी अफिसर सुवर्णराज भट्टराई
१०	हवाई सुरक्षा तथा दुर्घटना जाँच शाखा	एरोनटिकल इन्जिनियर तनुजा पोखरेल
११	नागरिक उड्डयन सुपरीवेक्षण शाखा	उपसचिव निशा थापा राउत शाखा अधिकृत जयराम गजुरेल
(घ)	**संस्कृति महाशाखा**	**सहसचिव सुरेश सुरस श्रेष्ठ**
१२	संस्कृति शाखा	उपसचिव निर्मला न्यौपाने
१३	पुरातत्व तथा संस्कृति शाखा	उपसचिव सुभद्रा घिमिरे

५. शाखागत इमेल विवरण

क्र.सं.	शाखा	इमेल ठेगाना
१.	सचिवज्यूको सचिवालय	secretary@tourism.gov.np
२.	प्रशासन शाखा	admin@tourism.gov.np / it@tourism.gov.np user: info@tourism.gov.np/ complain@tourism.gov.np/ kharid@tourism.gov.np information@tourism.gov.np
३.	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा	monitoring@tourism.gov.np
४.	नागरिक उड्डयन शाखा	aviation@tourism.gov.np
५.	पर्यटन प्रवर्द्धन शाखा	promotion@tourism.gov.np
६.	योजना शाखा वैदेशिक सहायता शाखा	planning@tourism.gov.np
७.	आर्थिक प्रशासन शाखा	account@tourism.gov.np
८.	कानून शाखा	law@tourism.gov.np
९.	संस्कृति शाखा	culture@tourism.gov.np

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

मन्त्रालयका अधिकांश कार्यहरू दस्तुर नलाग्ने र अवधि तोक्न नसकिने प्रकृतिका (नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्माण, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन गर्ने) भएको।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

(क) निर्णय प्रक्रिया

- मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा : सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा : उक्त ऐनको दफा ७ बमोजिम ।

(ख) निर्णय गर्ने अधिकारी

- मन्त्रालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवम् अन्य कार्यहरू सम्बन्धमाः मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाएर / माननीय मन्त्री स्तरबाट / सचिवस्तरबाट।
- माननीय मन्त्रीबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम।
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम।
- सचिवले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको कर्मचारीले ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गर्ने सूचना सम्बन्धमा सचिवले ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

(क) मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमाः प्रचलित ऐन कानूनमा तोकिएको व्यवस्था बमोजिम।

(ख) सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम परेको उजुरी सम्बन्धमाः राष्ट्रिय सूचना आयोग।

९. सम्पादन गरेको कामको विवरण

प्रशासन तथा योजना महाशाखा अन्तर्गत सम्पादन गरेको काम र प्रगतिको विवरण

१. मन्त्रालयमा रहेका ७ वटा मोटरसाईकल र १ स्कुटर सहित ८ वटा दुईपाङ्ग्रे सवारी साधन र अन्य पुराना सामग्रीहरू मिति २०८१/१२/२३ मा लिलाम बिक्री गरिएको।

२. कार्यसम्पादनमा बाधक ३ कार्यविधि, १मापदण्ड र २ निर्देशिकाहरू खारेज गर्नुपर्ने साथै ४ कार्यविधि र १ मापदण्ड संशोधन र पुनरावलोकन गर्नुपर्नु पर्ने कानुनहरू पहिचान गरिएको ।

३. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ को परिधिभित्र रही खरिद गर्ने गरिएको।

४. कार्यालय संचालनमा GIOMS प्रणाली लागू गरिएको।

५ मन्त्रालय तथा अन्तर्गतका विभागहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको कार्य संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण समितिमा अन्तिम चरणमा रहेको।

६. बढुवा समितिको बैठक बसी पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह तर्फ रा.प.तृतीय श्रेणी तर्फको बढुवाको काम सम्पन्न गरिएको

७. बौद्धनाथ क्षेत्र विकास समितिको कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति गरिएको।

८. नियमित रुपमा हुने नीति कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धी कार्य।

पर्यटन प्रवर्धनको क्षेत्रमा भएका कार्य र प्रगति विवरण

क) महाशाखा/विभाग/कार्यालयको आ.व. २०८१/८२ को त्रैमासिक लक्ष्य र प्रगति (भौतिक र वित्तीय) विवरणः

अवधि	नेपाल सरकार बजेट रकम (लाखमा)	संस्थाको आफ्नो वजेट (लाखमा)	कुल वजेट (लाखमा)	खर्च रकम (लाखमा)	वित्तीय प्रगति %	भौतिक प्रगति%
तेश्रो त्रैमासिक	२७६.८	-	२७६.८			

- क्यासिनो नियमावली, २०८१ तर्जुमा गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्मा पेश भएकोमा मन्त्रिपरिषद्बाट फिर्ता भएकोले पुनः संशोधनसहित मन्त्रिपरिषद्मा पेश गर्ने प्रयोजनका लागि अर्थ मन्त्रालयको रायका लागि पठाईएको।
- पर्यटन विधेयक २०८१ तर्जुमा गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भई संघीय संसदमा दर्ता भएको।
- पर्यटन नीति, २०८१ मन्त्रिपरिषद्मा पेश गर्ने चरणमा रहेको।
- पर्वतारोहण सम्बन्धी छैटौं संशोधन नियामावली, २०८१ नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको।

- BIMSTEC Network of Tour Operators को बैठक काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको।
- तारागाउँ विकास समितिको छानविनको लागि गठित समितिबाट प्राप्त प्रतिवेदन मन्त्रालयको वेवसाइटमा प्रकाशन गरिएको।
- पर्यटक प्रवर्धकहरूसँग मिति २०८१ चैत्र ३ गते अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको।
- नेपाल सरकार र ओमान सरकारवीच पर्यटन क्षेत्रमा सहयोग आदानप्रदान गर्ने सम्बन्धी समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर भएको।
- नेपाल सरकार र थाइल्याण्ड सरकारवीच पर्यटन क्षेत्रमा सहकार्य सम्बन्धी समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर भएको।

पर्यटन प्रवर्धनसँग सम्बन्धित कार्ययोजनाको प्रगति विवरण

मुख्य क्रियाकलाप/ कार्यक्रम	प्रगतिको अवस्था
• १६ लाख पर्यटक भित्र्याउने गरी पर्यटन प्रवर्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ✓ नयाँ गन्तव्यको पहिचान, मौजुदा गन्तव्यको विकास र पर्यटकीय गन्तव्यको प्रोफाइल तयार गर्ने, ✓ पर्यटकलाई एकद्वार प्रणाली मार्फत सेवा प्रवाह गर्ने, ✓ पर्वतारोहण अनुमति प्रणालीलाई स्वचालित प्रविधिमा आधारित बनाउने।	• नेपाल पर्यटन बोर्डले पर्यटन प्रवर्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको। • एकद्वार प्रणाली मार्फत पर्यटन विभागबाट सेवा प्रवाह भइरहेको • पर्यटन विभागबाट काम भइरहेको।
• छिमेकी मुलुकहरू (भारत, चीन लगायत)का प्रमुख सहरहरूमा पर्यटक लक्षित रोड सो, मेला, महोत्सव जस्ता पर्यटन प्रवर्धनका कार्यक्रम गर्ने, • सीमावर्ती जिल्लामा पर्यटक लक्षित पर्यटकीय स्थल, बजार तथा स्वास्थ्य सुविधा विस्तार गरी सीमावर्ती पर्यटन प्रवर्धन गर्ने।	नेपाल पर्यटन बोर्डले पर्यटन प्रवर्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको।
• नेपाल भारत सीमा नाकाबाट पशुपतिनाथ, स्वर्गद्वारी, मुक्तिनाथ दर्शन यातायात सञ्चालन गरी धार्मिक पर्यटन प्रवर्धन गर्ने।	नेपाल पर्यटन बोर्डले पर्यटन प्रवर्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको।
• तराइ पहाड र हिमाली क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलमा परिपथको विकास गर्ने, • बुद्ध परिपथ, शिव परिपथ, रामायण परिपथ,किरौंत साँस्कृतिक परिपथको मार्ग निर्धारण गरी पर्यटन प्रवर्धन गर्ने।	कार्यान्वयन भईरहेको।
• सबै प्रदेशका चुरे पहाडी र हिमाली क्षेत्रका प्रमुख गन्तव्यस्थलमा पर्यापर्यटन प्रवर्धनका लागि टाकुरा पर्यटकीय गन्तव्य तथा मनोरञ्जन पूर्वाधारसहितका इको हिल स्टेसन निर्माण गर्ने, • मध्यपहाडी पुष्पलाल लोकमार्ग क्षेत्रका प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रमा होटल स्थापना गर्न सरकारी जग्गा लिजमा उपलब्ध गराउने, • यस्ता स्थानमा पहुँच मार्ग, विद्युत सेवा, खानेपानी सेवा पुऱ्याउने।	कार्यान्वयन भईरहेको।
• पदमार्गमा आधारित पर्यटकीय कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने (ग्रेट हिमालयन ट्रेल, मुन्धुम ट्रेल, गुरिल्ला ट्रेल लगायत) • सम्भावित जोखिमयुक्त क्षेत्रमा पर्यटकीय उद्धार केन्द्रको स्थापना गर्ने।	• नेपाल पर्यटन बोर्डले कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको । • पर्यटन विभागबाट काम भइरहेको
• साँस्कृतिक तथा पर्यटकीय गन्तव्यलाई विवाह गन्तव्यको रुपमा विकास गर्ने, • रामजानकी विवाहस्थललाई वेडिङ हव र गौतम बुद्ध जन्मस्थललाई बर्थिङ हवको रुपमा प्रवर्धन गर्ने ।	
• हिमालयन रिसोर्स सेन्टरको स्थापना गर्ने।	

१०.सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

(क) प्रमुखको नामः सचिव डा. गणेशप्रसाद पाण्डेय

(ख) सूचना अधिकारीको नामः उपसचिव श्री गोकर्ण प्रसाद उपाध्याय

११. सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम वा निर्देशिका सूची

नीतिहरू

१. पर्यटन नीति, २०६५
२. राष्ट्रिय हवाई नीति, २०६३
३. राष्ट्रिय संस्कृति नीति, २०६७

ऐनहरू

१. प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
२. गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएशन) ऐन, २०१५
३. नेपाल वायुसेवा निगम ऐन, २०१९
४. पर्यटन ऐन, २०३५
५. लुम्बिनी विकास कोष ऐन, २०४२
६. पशुपति क्षेत्र विकास कोष ऐन, २०४४
७. अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
८. नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
९. नेपाल सङ्गीत नाट्य प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
१०. नेपाल ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
११. नेपाल पर्यटन वोर्ड ऐन, २०५३
१२. नेपाल नागारिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
१३. वृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद ऐन, २०५५
१४. प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९

नियमहरू

१. होटल, लज, रेष्टुराँ वार तथा पथ प्रदर्शक नियमावली, २०३८
२. ट्राभल र ट्रेकिङ्ग एजेन्सी नियमावली, २०६२
३. जलयात्रा नियमावली, २०६३
४. अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०६३
५. गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएशन) नियमावली, २०५२
६. प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६
७. पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०८१
८. प्रतिलिपि अधिकार नियमावली, २०६१
९. नेपाल पर्यटन बोर्ड नियमावली, २०५५
१०. नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण नियमावली, २०५८
११. विमानस्थल दस्तुर नियमावली, २०३८ खारेज गर्ने नियमावली २०६७
१२. क्यासिनो नियमावली, २०७०
१३. गैर सैनिक हवाई उडान (दुर्घटना जाँच) नियमावली, २०७१
१४. नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३

गठन आदेशहरू

१. नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन समिति (गठन) आदेश, २०२९
२. तारागाउँ विकास समिति (गठन) आदेश, २०३४
३. देवघाट क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५०

४. आदिकवि भानुभक्त जन्मस्थल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७७
५. वुढानिलकण्ठ क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
६. मनकामना क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
७. वौद्धनाथ क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
८. बौद्ध दर्शन प्रवर्द्धन तथा गुम्बा विकास समिति (गठन) (पहिलो संशोधन) आदेश, २०७५
९. पाटन संग्रहालय विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
१०. पाथीभरा क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
११. हलेसी महादेवस्थान विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३
१२. पर्वतीय प्रशिक्षण विकास समिति (गठन) आदेश, २०५९
१३. विराट क्षेत्र पर्यटन प्रवर्द्धन विकास समिति (गठन) आदेश, २०६६
१४. वृहत्तर वराहक्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०६६
१५. हनुमानढोका दरवार संग्रहालय विकास समिति (गठन) आदेश, २०६७
१६. नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक समिति (गठन) आदेश, २०७७
१७. आदिकवि भानुभक्त जन्मस्थल विकास समिति (गठन) आदेश, २०७७
१८. केचना कञ्चनजंघा पर्यटन विकास समिति (गठन) आदेश, २०७७
१९. नारायणहिटी दरबार संग्रहालय तथा गणतन्त्र स्मारक व्यवस्थापन तथा सञ्चालन विकास समिति (गठन) आदेश, २०७६।

निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू

१. प्राचीन स्मारक संरक्षणसम्बन्धी कार्यविधि, २०६४
२. नागरिक उड्डयनसँग सम्बन्धित संस्थालाई ईजाजत दिनेसम्बन्धी कार्यविधि, २०६६ (मन्त्रिस्तरीय मिति २०७२।१२।१६ को निर्णयानुसार थप र संशोधित)
३. होमस्टे सञ्चालन कार्यर्विधि, २०६७
४. पर्यटक यातायात सेवा व्यवसाय दर्ता तथा सञ्चालन कार्यविधि,२०६८
५. सय जनाभन्दा बढी विदेशी पर्यटक भित्र्याउने अनुदान कार्यविधि, २०६८
६. महाकवि देवकोटा पुरस्कारसम्बन्धी कार्यविधि
७. एकतारे होटल देखि पाँच तारे डिलक्स स्तरसम्मका होटल र पर्यटक आवास(रिसोर्ट)सम्बन्धी मापदण्ड
८. पुष्पलाल राष्ट्रिय पुरस्कार मापदण्ड तथा कार्यविधि (संशोधन सहित) २०६९
९. पर्यटन उद्योग सेवा प्रवाह निर्देशिका,२०७०
१०. पर्वतारोहण रोयल्टी बाँडफाँड तथा परिचालन निर्देशिका, २०७०
११. उपभोक्ता समितिबाट पर्यटन पूर्वाधार बिकास निर्माणसम्बन्धी कार्य गराउने कार्यविधि, २०७१ (संशोधन सहित)
१२. कम उचाई हिमालचुलीको आरोहण अनुमति प्रदान गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका, २०७२
१३. राष्ट्रिय प्रतिभा पुरस्कार कार्यविधि तेस्रो संशोधन सहित २०७२
१४. दुर्गम क्षेत्रका हवाई उडानमा भाडा सहुलियत प्रदान गर्नेसम्बन्धी मापदण्ड, २०७३
१५. कार्य सम्पादन व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
१६. आन्तरिक व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
१७. भेटीघाटी व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
१८. विदा पर्यटन कार्यविधि,२०७३
१९. पर्यटनसँग सम्वद्ध व्यक्ति तथा संस्थालाई सम्मान गर्ने सम्वन्धी कार्यविधि, २०७३
२०. भगत सर्वजित मानव मर्यादा राष्ट्रिय पुरस्कार मापदण्ड तथा कार्यविधि, २०७३
२१. सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी तथा सदस्यको नियुक्ति र मनोनयन सम्बन्धी मापदण्ड,२०७३
२२. पर्यटकहरूको आवागमनलाई ब्यबस्थित गर्ने सम्बन्धि मापदण्ड, २०७७
२३. विदेशबाट नेपाल आगमन हुने यात्रुहरूको व्यवस्थापनसम्बन्धी आदेश, २०७८

२४. पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

२५. नेपाल पर्वतारोहन संघलाई प्रदान गरिने बजेट खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

२६. पर्वतारोहण दलसँग जाने सम्पर्क अधिकृत खटाउने मापदण्ड सम्बन्धी निर्देशिका, २०८१

१२.पर्यटकीय तथ्यांकः सन् २०२३ देखि २०२४ सम्म

FACT SHEET 1

Indicators	**2023**	**2024**	**% Change**
Tourist Arrival by:			
Air	914270	1023937	12.0
Land	100612	123611	22.9
Total	1014882	1147548	13.07
Average Length of Stay	13.2	13.3	0.8
Sex:			
Male	566665	633219	11.7
Female	447807	513892	14.8
others	410	437	6.6
By Age groups:			
0-15 years	61316	64817	5.7
16-30 years	189790	213511	12.5
31-45 years	317170	352308	11.1
46-60 years	272342	309434	13.6
60^{+} years	169791	202907	19.5
Not Specified	4473	4571	2.2
Top Five Country of Nationality:			
Rank 1	INDIA	INDIA	
Rank 2	USA	USA	
Rank 3	CHINA	CHINA	
Rank 4	UK	UK	
Rank 5	AUSTRALIA	BANGLADESH	
Purpose of Visit:			
Holiday/Pleasure	634301	693119	9.3
Pilgrimage	132949	166394	25.2
Trekking & Mountaineering	154262	175575	13.8
Others	93370	112460	20.4

FACT SHEET 2

Indicators	**2023**	**2024**	**% Change**
Tourist Arrival by Major Five Airlines:			
Rank 1	Nepal Airlines	Qatar Airways	
Rank 2	Qatar Airways	Nepal Airlines	
Rank 3	Himalaya Airlines	Himalaya Airlines	
Rank 4	Indigo Air	Indigo Air	
Rank 5	Fly Dubai	Fly Dubai	

Mountaineering Expedition:			
Total Team	2253	2375	5.4
Total Person	9368	9191	-1.9
Royalty to Government (RS.' 000)	999303.46	925808.48	-7.4
Revenue from Tourism:			
Total Earning(US$ ' 000)	548200	623400	13.7
Average expenses per Visitor per day (US$)	41	40.8	-0.5
Tourism Related Enterprises :			
Hotel (star)	182	214	17.6
Hotel (Non star)	1234	1364	10.5
Beds (total)	54370	62642	15.2
Travel Agencies	4845	4963	2.4
Trekking Agencies	3191	3252	1.9
Tourist Guide	5123	5269	2.8
Trekking Guide	26292	27128	3.2

FACT SHEET 3

Indicators	2023	2024	% Change
Places Visited:			
National Parks and Wildlife Reserve	300875	464653	54
Pashupati Area (excluding Indian)	118531	136139	15
Lumbini(excluding Indian Tourists)	85232	111403	31
Manaslu Trekking	3094	12810	314
Mustang Trekking	1198	5614	369
HumlaTrekking	178	1045	487
Lower Dolpa Trekking	365	1348	269
Kanchanjunga Trekking	405	1902	370
Upper Dolpa Trekking	145	657	353.1
International Airlines Movement:			
Arrival	15764	16627	5.5
Departure	15763	16620	5.4
Total	31529	33247	5.4

नागरिक उड्डयन महाशाखा अन्तर्गत सम्पादन गरेको काम र प्रगतिको विवरण

१. हवाई सेवा व्यवस्थापन नियमावली, २०८१ तर्जुमा भई स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार (म.प.) मा पेस भएको।
२. हवाई यातायात सेवा सञ्चालन संस्थाको दायित्व तथा बीमा सम्वन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०८१ को मस्यौदा तयार भई अर्थ मन्त्रालयको राय प्राप्त भई छलफल भइरहेको।
३. नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) को मिति २०८१।०७।०२ को निर्णयानुसार गठित "नागरिक उड्डयन क्षेत्रको सुधार सम्बन्धी उच्चस्तरिय अध्ययन तथा सुझाव समिति" कार्य भइरहेको।
४. विमानस्थल सञ्चालन पूर्वाधारको अवस्था यात्रु सुविधाबारे अनुगमन मूल्यांकन, ICAO मापदण्ड अनुसार हवाई घटना तथा दुर्घटना जाँच सम्बन्धी कार्य लगायतका नियमित कार्यहरू भैरहेको।

संस्कृति महाशाखाका प्रगति विवरण र मूख्य उपलब्धिहरूः

१ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा (संरक्षण तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०८१ स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदबाट संघीय संसदसमक्ष पेश गर्न स्वीकृति प्राप्त भै संघीय संसद पठाउने प्रक्रियामा रहेको।

२ राष्ट्रिय संस्कृति नीति, २०८१ स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् आर्थिक तथा पूर्वाधार समितिमा छलफल गरिएको।

३ प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०८१ स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रक्रियामा रहेको।

४ संग्रहालय ऐन, २०८१ र प्राचिन स्मारक संरक्षण ऐन सैद्धान्तिक सहमतिको लागि श्री अर्थ मन्त्रालय र कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको राय सहमति बमोजिम दुवै ऐनलाई एकीकृत गरी विधेयक मस्यौदा तयार गरी सैद्धान्तिक स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा पेश गर्ने प्रक्रियामा रहेको।

५ नेपाल र थाइल्याण्ड सरकारबीच Cultural Agreement गरिएको।

६ पुष्पलाल राष्ट्रिय पुरस्कार समर्पणकालागि श्रष्टा छनोट गरी वेवसाइटमा प्रकाशन गरिएको।

७ मिथिला क्षेत्रमा प्रचलित मिथिला लोककलाको अध्ययन कार्य अगाडि बढाइएको।

८ अभौतिक सांस्कृतिक सम्पदा सूचीकरण प्रक्रियामा रही समन्वयात्मक कार्य भैरहेको।

९ अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी भाषा दशक मनाउने सम्बन्धमा राष्ट्रिय कार्य योजना तयार गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ राय सहमतिका लागि श्री अर्थ मन्त्रालय पठाइएको।

१० नेपाल र संयुक्त राज्य अमेरिकाबीच Cultural Property Agreement मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मा पेश गरिएको।

११ नेपाल र हङकङ सरकारबीच Cultural Agreement गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृति प्राप्तिका लागि श्री अर्थ र श्री परराष्ट्र मन्त्रालयबाट राय सहमति प्राप्त भई न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा राय सहमतिका लागि पठाइएको।

१३.आ.व. २०८१/८२ को तेस्रो त्रैमासिकसम्मको खर्च स्थिति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२							(महिना देखि : श्रावण महिना सम्म : चैत्र)				(रु.हजारमा)			
क्र.स.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	बजेट (रु.)				खर्च (रु.)				खर्च प्रतिशत			
			चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा
१	३२५०००११	सस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	१७४२४१.५५	१०२२१	०	१८४४६२.५५	७२३०६	२६६८	०	७४९७४	४१.५	२६.१		४०.६४
२	३२५००१०१	पर्वतीय पर्यटन तथा पर्यटन प्रवर्द्धन आयोजना	५५००	१२००	०	६७००	१५१०	०	०	१५१०	२७.४५	०		२२.५३
३	३२५००१०३	संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३७१३५	०	०	३७१३५	९८७४	०	०	९८७४	२६.५९			२६.५९
४	३२५००१०५	सांस्कृतिक संस्थान	१७०००	०	०	१७०००	१५५००	०	०	१५५००	९१.१८			९१.१८
५	३२५०१०११	पर्यटन विभाग	१८२४६१	१०४५	०	१८३५०६	११४९१४	७००	०	११५६१४	६२.९८	६६.९९		६३
६	३२५०११०६	पर्यटन पूर्वाधार विकास आयोजना	४९२३८२.१५५	२०६८०६८.८४५	०	२५६०४५१	२३१४७	३८१६७१	०	४०४८१८	४.७	१८.४६		१५.८१
७	३२५०२०११	पुरातत्व विभाग	७९५६३	५६३१४२	०	६४२७०५	४९२२२	११७६१६	०	१६६८३८	६१.८७	२०.८९		२५.९६
८	३२५०२०१२	राष्ट्रिय संग्राहालय (छाउनी)	३७३२७	७०००	०	४४३२७	२२७१४	६३१३	०	२९०२७	६०.८५	९०.१८		६५.४८
९	३२५०२०१३	केन्द्रीय सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण प्रयोगशाला	७००	४०००	०	४७००	१२१	२८८३	०	३००५	१७.३३	७२.०८		६३.९३
१०	३२५०२०१४	नारायणहिटी दरबार संग्रहालय	९४९५४	२०००	०	९६९५४	७००६२	११२७	०	७११८९	७३.७९	५६.३७		७३.४३
११	३२५०२०१५	राष्ट्रिय कला संग्रहालय (भक्तपुर)	१६७६२	२९००	०	१९६६२	१२२६९	२०१६	०	१४२८६	७३.२	६९.५३		७२.६६
१२	३२५०२०१६	क्षेत्रीय संग्रहालयहरू	१०२५१	४१७७	०	१४४२८	४५०५	३६८	०	४८७३	४३.९४	८.८२		३३.७७
१३	३२५०२०१७	संग्रहालयहरू (जातीय संग्रहालय समेत)	२९००७.८	५६४०	०	३४६४७.८	१७५६१	२५५०	०	२०१११	६०.५४	४५.२१		५८.०४
१४	३२५०२०१८	ऐतिहासिक दरबारहरू	९२०५७	५०८३	०	९७१४०	५४४०३	२४१६	०	५६८१९	५९.१	४७.५३		५८.४९
१५	३२५०२०१९	स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह कार्यालय (भक्तपुर)	१४६४०	६०००	०	२०६४०	८१७१	४०६८	०	१२२३९	५५.८१	६७.७९		५९.३
१६	३२५०२१०१	पुरातात्विक स्थल संरक्षण आयोजना	२८००	२११२०७	०	२१४००७	४००	३३१७४	०	३३५७४	१४.२९	१५.७१		१५.६९
१७	३२५०२१०२	विश्व सम्पदा क्षेत्र संरक्षण	११००	२०००	०	३१००	१९६	१००	०	२९६	१७.८५	५		९.५६

		आयोजना												
१८	३२५०३०११	राष्ट्रिय अभिलेखालय	२८४८४	१९५००	०	४७९८४	१७८२८	४८२७	०	२२६५५	६२.५९	२४.७५		४७.२१
१९	३२५०४०११	नेपाल प्रतिलिपि अधिकार रजिष्ट्रारको कार्यालय	१४०४६	२७७२	०	१६८१८	८३९५	७४८	०	९१४३	५९.७७	२७		५४.३६
२०	३२५२१०११	भाषा आयोग	५८५४५.४०७	१०२०	०	५९५६५.४०७	३८९७५	९०६	०	३९८८१	६६.५७	८८.७९		६६.९५
२१	३२५४१०११	बृहतर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्	२२३००	०	०	२२३००	३९४९	०	०	३९४९	१७.७१			१७.७१
२२	३२५५१०११	पशुपति क्षेत्र विकास कोष	२१००००	०	०	२१००००	२१००००	०	०	२१००००	१००			१००
२३	३२५५१०१२	लुम्बिनी विकास कोष	४५००००	०	०	४५००००	४४५०००	०	०	४४५०००	९८.८९			९८.८९
२४	३२५६१०११	नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान	१५०००	०	०	१५०००	११३४८	०	०	११३४८	७५.६५			७५.६५
२५	३२५६१०१२	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान	१४१८००	०	०	१४१८००	१०४९६९	०	०	१०४९६९	७४.०३			७४.०३
२६	३२५६१०१३	नेपाल ललितकला प्रज्ञा प्रतिष्ठान	४८८५१	०	०	४८८५१	३९२९८	०	०	३९२९८	८०.४४			८०.४४
२७	३२५६१०१४	नेपाल संगीत तथा नाट्य प्रज्ञा प्रतिष्ठान	५७०७४	०	०	५७०७४	४४३२५	०	०	४४३२५	७७.६६			७७.६६
२८	३२५८१०११	बौद्ध दर्शन प्रवर्द्धन तथा गुम्बा विकास समिति	९९०६९	०	०	९९०६९	३९१०२	०	०	३९१०२	३९.४७			३९.४७
कुल जम्मा			२४३३०५०.९१२	२९१६९७५.८४५	०	५३५००२६.७५७	१४४००६४	५६४१५१	०	२००४२१७	५९.१९	१९.३४	०	३७.४६

१४.आर्थिक वर्ष २०८१/८२ तेस्रो त्रैमासिकसम्मको वेरूजु फछ्यौंट प्रगति विवरण

क्र.सं.	कार्यालयहरू	जम्मा बेरुजु	प्रगति
१.	सरकारी कार्यालय तर्फ	२ अर्व १९ करोड	३३ करोड ३४ लाख ९९ हजार (१५.२२%)
२.	समिति, कोष र प्रतिष्ठानसमेत	२ अर्व ६९ करोड	१५ करोड ३३ लाख ४८ हजार (२२.०५%)
	जम्मा	४ अर्व ८८ करोड	९२ करोड ६८ लाख ४७ हजार (१९.००%)

१५.२०८१ चैत्र मसान्तसम्मको गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति

आ.व २०८१/८२ को २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको उजुरी तथा गुनासो व्यवस्थापनको स्थिति

क्र.स	निकाय	गत महिना सम्मको		वैशाख महिनाको		हाल सम्मको जम्मा			
		उजुरी	फछ्यौंट	उजुरी	फछ्यौंट	उजुरी	फछ्यौंट	बाँकी	फछ्यौंट %
1	अ.दु.अ.आ	२२८	१८१	३	१	२३१	१८२	४९	७८.७९
2	रा.स.के	२२	२२	०	०	२२	२२	०	१००.००
3	हेल्लो सरकार	१००	१००	०	०	१००	१००	०	१००.००
4	अन्य	२०	१८	०	०	२०	१८	२	९०.००
5	OGS	0	०	०	०	०	०	०	०.००
	जम्मा	३७०	३२१	३	१	३७३	३२२	५१	८६.३३